

antagonisme en synergisme kan voor velen van belang zijn.

In de daarop volgende hoofdstukken worden achtereenvolgens behandeld: de nieuwe penicillines, nieuwe en oude tetracyclines, de erythromycine-groep, de polymyxines, de neomycine-groep, de rifamycines, fusidinezuur en de antibiotica van de peptolide-groep. Deze hoofdstukken zijn — met kleine onderlinge verschillen — op eenzelfde wijze ingedeeld. Na een korte inleiding worden de chemische en fysische eigenschappen besproken. De werking in vitro wordt besproken evenals de resorptie, verdeling en uitscheiding. Het belangrijkste voor de praktiserende artsen vindt men in die delen, welke handelen over de klinische werkzaamheid, de indicaties en contra-indicaties en de toxiciteit. Meestal vermeldt men ook de preparaten en doseringen. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een literatuur-opgave. De laatste twee hoofdstukken zijn gewijd aan lincomycine, capreomycine, spectinamycine respectievelijk antibiotica met fungistatische werking. Achterin vindt men een lijst van de meest gebruikelijke antibiotica in Nederland en België. Hierop volgt nog een kort register, waarin in feite alleen de namen van de diverse antibiotica voorkomen.

Het gehele boek draagt duidelijk het kenmerk dat men van de antibiotica is uitgegaan. De praktiserende arts zal over het algemeen uitgaan van een bepaalde ziekte. Hij zal in het algemeen weinig belangstelling hebben voor chemie en werking in vitro van de antibiotica. Ik laat in het midden of dit verstandig is. Als naslagwerk is dit boek zeer bruikbaar. Als men het echter wil gebruiken als therapie-compendium komt men bedrogen uit.

J. Huls

Gezinsverzorging in het werken met probleemgezinnen. Notities uit de bijzondere projecten, werkervaringen met probleemgezinnen, nummer 3. Uitgave van de Contactcommissie voor de bijzondere projecten, 1967; 36 bladzijden.

In 1962 werd door de minister van Maatschappelijk Werk de Contactcommissie voor de bijzondere projecten in het leven geroepen. Doel was om over de verschillende projecten, waarin met probleemgezinnen werd gewerkt, gemeenschappelijk te overleggen en de samenhang van de projecten te bevorderen. Thans is er een „notitie” uitgekomen over de „gezinsverzorging in het werken met probleemgezinnen”. In het kort wordt beschreven welke de taken kunnen zijn van een gezinsverzorgster in een maatschappelijk probleemgezin. Het blijkt dat dit varieert van het assisteren van de huisvrouw tot het geven van adviezen. Budgettering blijkt een ondergeschikte plaats in te nemen. Regelmatig contact met de maatschappelijk werkster is onontbeerlijk.

Lezing van deze brochure wordt aanbevolen, omdat men een indruk kan krijgen van de mogelijkheden in het werk van die categorie gezinsverzorgsters, die voor andere taken staan dan het voeren van een huishouding bij ziekte van de huisvrouw.

J. C. van Es

G. van der Most, J. P. M. Fennis en R. Diepen. „Dit kind...”, een confrontatie met ernstige zwakzinnigheid. Roelofs van Goor, Amersfoort, 1966; 151 bladzijden, prijs f 16,90

In dit boek, uitgegeven met steun van de Stichting „Sterken helpen zwakken”, worden de hedendaagse problematiek en de toekomstige perspectieven van het ernstig zwakzinnige kind belicht. Het boek is verdeeld in twee afdelingen; voor het eerste gedeelte, „Ernstige zwakzinnigheid als geneeskundig vraagstuk”, signeert G. van der Most, arts. De auteur is geneesheer-directeur van Huize „Maria Roepaan” te Ottersum, een van de grootste en modernste inrichtingen op dit gebied in Nederland. Hij beschrijft aan de hand van een aantal gevallen de verschillende oorzaken, die tot ernstige zwakzinnigheid, soms gecombineerd met lichamelijke gebreken, kunnen leiden, zoals bijvoorbeeld mongoloïde idiotie, rhesus-antagonisme, asfyxia post of durante partum, stofwisselingsziekten (fenolketonurie) en infectieziekten van de

moeder tijdens de zwangerschap of van het kind zelf. Vervolgens worden de mogelijkheden voor de ouders aangegeven om deskundig advies te verkrijgen voor de problematische ontwikkeling van hun geestelijk gestoorde kind.

In het tweede gedeelte, „Ernstige zwakzinnigheid als opvoedkundig vraagstuk”, spreekt J. P. M. Fennis, orthopedagoog, de verschillende wijzen van opvang, thuis zowel als in inrichtingsverband, die deze kinderen nodig kunnen hebben. Het voorkomen van angst, het matigen van een té veel eisende omgeving en het geven van stabiele, warme zorg noemt hij van onschatbare waarde in het begeleiden en opvoeden van het zwakzinnige kind. Ook licht hij een aantal reactievormen, zoals angst, agressie, stereotypieën, en autisme, met verschillende voorbeelden toe.

Er zijn in dit boek talrijke, door de fotografe Rees Diepen vervaardigde, prachtige foto's van het ernstig zwakzinnige kind in vele wisselende stemmingen opgenomen. Dit verzorgd uitgegeven boek zal voor hen die met deze kinderen werken, zoals verpleegsters, therapeuten, onderwijspersoneel en vooral ouders van waarde zijn. Het wordt ook ter lezing aanbevolen aan huisarts en kinderarts.

W. G. Rutgers van der Loeff-Manschot

W. van der Slikke en anderen. Het verkeersongeval. De Nederlandse Bibliotheek der Geneeskunde. Stafleu's wetenschappelijke uitgeverij N.V. Leiden, 1967; prijs f 13,25; in abonnement f 10,50.

Dit boek geeft op vlotte wijze informatie over het verkeersongeval: slechts maatregelen, welke ter plaatse dienen te geschieden en aspecten van belang voor iedere arts, worden besproken. In het eerste hoofdstuk wordt het instellen van een verkeersarts bepleit, daar vaak de falende mens de oorzaak van het ongeval is; voorts wordt het beoordelen van de rijvaardigheid van zieken en invaliden belicht. Na een uiteenzetting van de meest voorkomende verwondingen bij bromfietzers en automobilisten wordt een aantal maatregelen besproken om deze te voorkomen. Aan de hand van een prioriteitenschema wordt een goede informatie voor de eerste hulp ter plaatse gegeven. Een hoofdstuk met verkeerstechnische aspecten van het verkeersongeval en een bespreking van de auto te water besluiten het boek.

Al met al, vlot geschreven, goede informatie; geen nieuwe gezichtspunten, maar dit was ook niet de opzet van de schrijvers.

J. Rijpkema

R. van Hamersvelt. Eerste hulp bij verkeersongevallen. L. C. G. Malmberg, 's-Hertogenbosch, 1967; prijs f 2,50.

Met behulp van tekeningen worden stap voor stap de meest noodzakelijke maatregelen van eerste hulp bij ongevallen besproken. Het boekje is zeker geschikt voor ruime verspreiding onder hen die nog niets van het onderwerp weten; op de E.H.B.O.-lessen wordt echter veel meer gegeven. De wijze van instructie is goed en wordt op vlotte wijze verstrekt.

J. Rijpkema

Nota bene

Ten einde het zogenaamde „patient's delay” en „doctor's delay” bij onder behandeling zijnde patiënten te voorkomen is het onder andere noodzakelijk in elke huisartspraktijk een signaleringssysteem te gebruiken.

Het is hoog tijd dat het begrip „verrichting” in de huisartsgeneeskunde ondubbelzinnig wordt gedefinieerd.

„Voor iedere medische werkring in de curatieve en sinds kort ook in de sociaal-geneeskundige sector is een gespecialiseerde opleiding na het artsexamen voorgeschreven en tot in details uitgewerkt, behalve voor die als huisarts” (Prakken, J. R. (1966) Ned. T. Geneesk. 110, 484).